Gea Norvegica Geopark

Nyhetsbrev
Oktober 2011

DEN 10ende EGN-KONFERANSEN I LANGESUND

Geoparkgeolog Jane Karine Lønne Dolven har skrevet og satt sammen heftet: “Steinvika - et fossilparadis fra ordovicium”.

Nytt hefte om **Steinvika**

I forkant av geoparkkonferansen kom geoparken ut med et nytt hefte med tittelen “Steinvika - et fossilparadis fra ordovicium”. Det er geoparkgeolog Jane Karine Lønne Dolven som har skrevet og satt sammen dette flotte heftet. Det er skrevet for den som ønsker å vite litt mer om geologien på lokaliteten Steinvika.

Steinvika har en fantastisk geologi. Her er det bergarter fra den geologiske perioden ordovicium, 461-451 millioner år siden, og man kan tydelig se forskjellige lag i berggrunnen. Dette er vekslende kalk-, sand-, silt-, og leirstein.

Det er også mange fossiler i bergartene i Steinvika, blant annet koraller, trilobitter, sjøliljer og brachiopoder.

I tillegg til geologien er det et par sider med Langesundstangens botanikk og historien om Langesunds bad.

Heftet er også oversatt til engelsk, noe som ble satt pris på av deltakerne på konferansen i Langesund. Vi håper også den blir godt mottatt av både lokalbefolkning og turister, og ikke minst av skolelærere som ønsker å ta klassen sin med på tur. Her er det mye informasjon!

Steinvika ligger vakkert plassert ved havet på sørvestre side av Langesundshalvøya i Bamble, og er vel verdt et besøk.

Explore the Gea Norvegica Geopark

“Explore the Gea Norvegica Geopark” er navnet på enda et hefte som ble laget til geoparkkonferansen i Langesund. Dette heftet omfatter en beskrivelse av mange av lokalitetene i geoparken med hensyn på geologi, botanikk, vegetasjon, historie og kultur. Heftet er på hele 94 sider, og foreløpig bare på engelsk. Den norske utgaven er under utarbeidelse og vil bli enda mer utfyllende på enkelte lokaliteter. I tillegg vil det bli lagt til noen nye lokaliteter.

Tekster i dette heftet er skrevet av de ansatte i geoparken, med unntak av noen tekster som vi har fått skrevet av eksperter på de aktuelle tema. De bildene som ikke er tatt av ansatte i geoparken er selvfølgelig også kreditert.

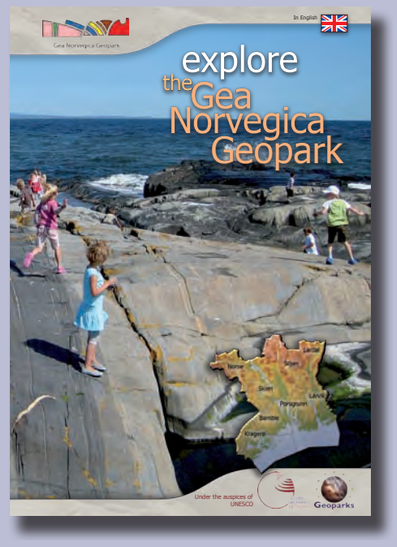

Johannes Fredriksen har jobbet i geoparken i et halvt år. Det har vi i geoparken vært veldig godt fornøyd med!

Grafisk designer “utlånt” til geoparken

Vi i geoparken har vært så heldig å hatt en ekstra ressurs et halvt år nå. Johannes Fredriksen, som er grafisk designer, har vært utlånt til geoparken fra mars til oktober. I første omgang; vi håper det kan bli lengre. Det er Johannes som blant annet har laget det nye designet til standardforsiden til våre trykksaker.
Johannes er en ekte Porsgrunnsgutt som liker å farte ute i naturen, spesielt med fiskestang. Han er naturlig nok kjent i nærområdet, men har ikke noe imot å reise over fylkesgrensa for å gå på tur, tvert i mot. Vi hører stadig om turene til Mølen, og etter at han begynt i geoparken har turene dit fått en ny dimensjon i tillegg til fiskingen.

Det er lett å bli fascinert av Mølens magiske lys.. Foto: Alicia Serna

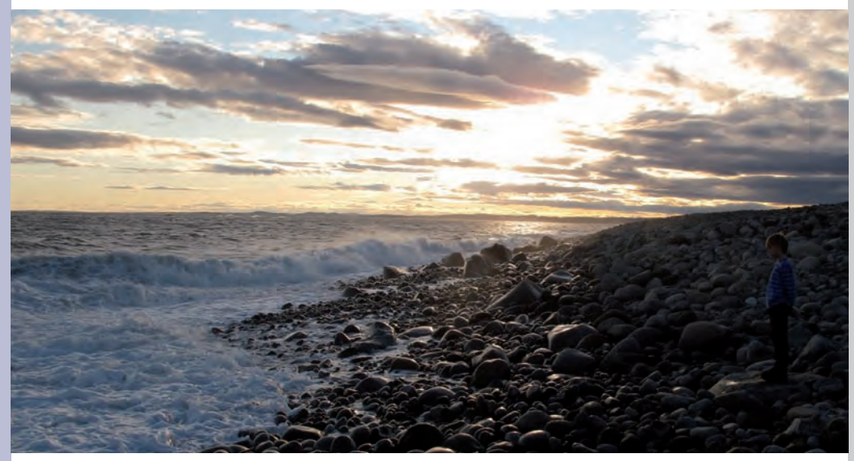

Abstract-hefte fra konferansen

Alle sammendragene til foredragene på EGN-Konferansen i Langesund er nå samlet i “Proceedings of the 10th European Geoparks Conference.” Heftet har også eget ISBN nummer, dvs at det bør være mulig å finne på nettet.

Skulle du gjerne ha lest sammendraget for mange av de interessante foredragene på konferansen har vi fortsatt noen eksemplarer på lager. Henvend deg til oss!
Du finner også sammendrag på:
www.geanor.no/EGN-conference/Conference-Program

Det er mange sammenhenger mellom kunst og geologi. Her ser vi en av de åpenbare sammenhengene, steinkunstnere i bergarten larvikitt.

70 000 kroner fra utdanningsdirektoratet

til kunst – og geologiprosjekt

Nylig bevilget utdanningsdirektoratet 70 000 kroner til prosjektet geologi og kunst. Geoparken søkte om midler for å kunne opprette et samarbeid med flere kunstnere som jobber med naturmaterialer.

Til avisa TA som lurer på hva kunst og geologi har til felles sier Kristin:
- Kunst handler om å ta inn inntrykk ved å se, oppleve, legge merke til form, struktur og farger og å bruke fantasi til å tenke seg historier og indre mening i kunstverket.
- Naturvitenskap handler om å kunne undre seg, å legge merke til likheter og forskjeller ved ting man observerer - og å kunne undre seg over hvordan ting henger sammen.

Vi i geoparken vil jobbe med flere ideer og skisser til prosjektet utover høsten.

Det var i utgangspunktet biolog Eva Kittilsen, som jobbet i et vikariat i geoparken i fjor, som søkte om midler og som skulle være koordinator på dette prosjektet. Evas vikariat har imidlertidig gått ut, og hun har gått inn i en ny stilling hos Fylkesmannen Vestfold, så det er i skrivende øyeblikk ikke helt avklart hvem som skal koordinere dette prosjektet fremover. Men vi skal selvfølgelig fullføre prosjektet, og flere kunstnere i geoparken vil helt sikkert bli kontaktet.

Geoparken

– et av fyrtårnene til Visit Grenland

I innspillene til ”Handlingsplan for regional plan for reiseliv og opplevelse 2012” er Gea Norvegica Geopark, sammen med Henrik Ibsen og Porsgrunds Porselænsfabrik foreslått som viktige satsingsområder for reiselivet i nedre del av fylket. Det blir her understreket at Gea Norvegica er en unik og etablert geopark med et potensial for besøk til flere av regionens severdigheter.

Geoturister fra Nederland, Canada og Wales i Ibsengården i Skien. Både Ibsen og Geoparkene er foreslåtte satsningsområder for reiselivet i Nedre Telemark for 2012.

Nedre Telemark har mye å by tilreisende av både natur og kultur. Under et parti fra Fossum.

SUKSESS MED "UKAS TUR"

Ukas tur ble lansert i 2011, og gjennom tursesongen mellom mai og september har det vært faglige turer innenfor alle kommuner i Geoparken.

Programmet har skiltet med i overkant av 30 turer sammen med dyktige og lokalkjente geoparkguider. Om lag 500 deltakere totalt har deltatt på disse åpne og gratis turene. Mange har latt seg inspirere og latt ”ukas tur ” bli en del av sin uke, mens det for andre har vært det første møtet med Geoparken. Tilbakemeldingen er hyggelige, og folk synes det er interessant å få nye perspektiver på områder de ferdes i. Turene har vært lagt til et allment nivå, der interessen og nysgjerrigheten hos folk har vært utgangspunktet. Det har vært viktig å belyse geologien gjennom naturmangfold, kultur og aktivitet i området.

Det er som sagt sertifiserte geoparkguider som har gjennomført disse turene. Geoparkguidene er viktige ressurser for geoparken, de er dyktige og gir oss muligheten til å ha aktiviteter. Det er hele tiden interessant for geoparken å komme i kontakt med nye engasjerte personer. Så hvis du besitter kunnskap og har lyst til å formidle - ta kontakt!

Dyktige geoparkguider tar deg gjerne med på tur. Her er det guide Jan Åge Pedersen som guider en gruppe interesserte på Jomfrulands grunnfjell.

Det er et stort mangfold på turtemaene. Her er det guide Tormod Aulebo som har en guidet tur i Skien sentrum.

Mette Lilleberg i registreringsdisken under konferansen. Hun var til stor hjelp for oss både før og under konferansen.

Uvurderlige Mette

..og takk til Visit Grenland for lånet!

Mette Lilleberg er et funn. I forbindelse med konferansen fikk vi "låne" Mette fra Visit Grenland for å ta seg av påmelding og booking av konferansedeltakere. Det var ingen liten jobb!

Sammen med Ingeborg hos oss har Mette sittet et uendelig antall timer, både dag og natt, for å legge kabalen med reise og overnatting, betaling av konferanseavgifter, og for å svare på alle typer spørsmål som dukket opp både sent og tidlig på e-posten. Mette kan fortelle at det på det meste kom opp mot 100 e-poster i løpet av en dag, med spørsmål av de forskjelligste slag.

Også under konferansen var Mette til stede for å hjelpe til.

At hun hadde hatt mange korrespondanser med deltakerne merket vi godt i registreringsdisken, hvor det hele tiden kom mennesker med varierende engelsk uttale og spurte:
- *Where is Mette?*

De skulle alle takke henne for vennligheten og all hjelp underveis.

Selv sier Mette at det var en stor jobb med mange detaljer, men at hun ikke ble sliten etter konferansen fordi det var så gøy. "Veldig mange hyggelige mennesker å forholde seg til, og faktisk en av de morsomste konferansene jeg har vært med på å arrangere."

Vi sier det igjen: Tusen takk, Mette! Og Visit Grenland!

Det var alltid lang kø foran registreringsbordet, og alle ble møtt med et smil fra Mette og de andre som hjalp til der.

DET 28ende EGN-MØTE I LARVIK

I forkant av den internasjonale konferansen i Langesund, inviterte Gea Norvegica Geopark til det 28ende EGN-møte i Larvik. Totalt ble det ca 75 deltakere.

Det Europeiske nettverket ledes av to delegater fra hver medlems-geopark. Det avholdes to EGN-møter i året. De to delegatene er del av CC (Coordination Commitee). I tillegg er det ca 10 medlemmer som utgjør en ekspertgruppe (AC-Advisory Committe) som forbereder møtet og kommer med forslag i saker det skal stemmes over.
AC består av medlemmer fra CC og av eksterne spesialister. Det hele er en god demokratisk prosess.

For Gea Norvegica Geopark er det Kristin og Ingeborg som er de offisielle delegatene per i dag, men på møtet i Larvik var Mona substitutt for Ingeborg som var opptatt med å ta imot konferansedeltakere i Langesund.
Møtet i Larvik ble avholdt på *Quality Hotell Grand Farris* 14-15 september.

Varaordfører i Larvik, Knut Anvik, åpnet offisielt det 28ende EGN møte.

Tilbakemeldingene tyder på fornøyde deltakere, både med hensyn på programmet og fasiliteter.

I tilleggg til to hele dager med intensive møter ble det tid til en kveldstur til Mølen med etterfølgende middag på Bøkekroa i Bøkeskogen.

Denne middagen ble sponset av *Lundhs*, vår største eksportør av Larviks stolthet; larvikitten.
I nydelig høstvær fikk vi vist fram den flotte naturen i Larvik, og deltakerne lot seg tydelig imponere.
I forkant av den andre middagen, som var på Bølgen, holdt Aina Aske et engasjerende foredrag om Larvik bys historie.
Vertskap for middagen var Larvik kommune.

Under hele møtet i Larvik fikk vi forsyne oss med så mye Farris vi ønsket. *Farris* hadde laget informas-jonsmateriell om hvordan drikken Farris blir til; en prosess nær knyttet til geologien.
Og så satte de altså igjen et digert kjøleskap, fylt til randen med Farris i alle slags smaker. Dette slo naturlig nok svært godt an, ikke minst blant våre europeiske kolleger!

EGN
European Geopark Network
GGN
Global Geopark Network

God stemning på Bøkekroa i Bøkeskogen. *Lundhs* sponset denne middagen.

Nydelig høstkveld på Mølen for våre gjester.

DEN 10ende EGN-KONFERANSEN I LANGESUND

16-20 september var Gea Norvegica Geopark vert for den 10ende EGN konferansen. Den ble avholdt på Skjærgården hotell og badepark i Langesund.

"Sustainability through knowledge"

Alle kommunene, utenom en, hvor representanten hadde meldt sykdomsforfall, var til stede både på åpningen og deler av konferansen. På førsterekka på åpningsseremonien fra venstre: Jon Pieter Fløtlo, Bamble, JanThorsen, Nome, Gunn Marit Helgesen, Telemark Fylkeskommune, Kari Nordheim-Larsen, Fylkesmann i Telemark, Knut Anvik, Larvik, Siren Johnsen, Porsgrunn, Gunn Berit Holmelid, Siljan, Geir Arild Tønnesen, Skien, og Kåre Preben Hegland, Kragerø.

Det betydde svært mye for Geoparken at våre eiere var til stede.

Kort oppsummert var det en meget vellykket konferanse med 240 deltakere som representerte 35 nasjoner. Hele fem dager, inkludert to dager med ekskursjoner "okkuperte" vi *Skjærgården hotell og badepark* i Langesund.

Vi hadde laget et fullspekket og interessant program som vi i ettertid har fått mye skryt for. Konferansen ble offisielt åpnet med taler av blant andre Fylkesmannen i Telemark, Kari Nordheim-Larsen, daværende Fylkesordfører i Telemark, Gunn Marit Helgesen og ordfører i Bamble kommune, Jan Pieter Fløtlo. Syv av åtte kommuner var representert med ordfører, noe som ble godt lagt merke til. Mange geoparker i nettverket hadde med seg politikere og andre delegasjoner på møtet; de var imponert over våre politikeres oppmøte - og ikke minst alle ordførerkjedene!

Representanter fra nettverket og fra UNESCO var også oppe og ønsket velkommen til den store forsamlingen.

Etter den ofisielle åpningen ble det holdt et foredrag av Koordinatoren og vise-koordinatoren i nettverket med tema Globale geoparker og økonomisk gevinst ved geoparkene. I forkant av konferansen valgte vi å stole på at finværet ville melde sin ankomst, og hadde lagt "ice breaker`n" til Steinvika, hvor vi også offisielt åpnet Steinvika som geopark-lokalitet, med nye skilt og ny brosjyre. Og finværet kom! Det ble en fantastisk stemning, Langesund Skolemusikk som også spilte for oss på hotellet i forkant av

Folkemusikerne Ingebjørg Lognvik Reinholdt og Johanne Flottorp opptrådte for forsamlingen, og høstet stor applaus.

åpningsseremonien, spilte opp igjen, mens konferansedeltakerne kom gående ned i Steinvika. Deretter ble det ekte sjømannsstemning da *Langesund Mandsangforening* opptrådte med shanty-musikk. Rådmannen i Bamble, Tore Martinsen, åpnet lokaliteten.

De to neste dagene var spekket med interessante foredrag. Det ble holdt 4 parallelle sesjoner fordelt på hovedtema som: Aspirerende geoparker, tolkning og kommunikasjon, geoturisme, forskning og utdanning, og geokonservering og bærekraftig utvikling. Av ca 90 innmeldtre foredrag var det kun 3 stk som ikke møtte opp, noe vi er meget fornøyd med. Vi fikk også skryt av mange deltakere for et profesjonelt sammensatt program.

Høydepunktet for mange på disse konferansene, er opptakelsen av nye geoparker. Det ble i år gjort i forkant av konferansemiddagen på lørdag, og var en høytidelig seremoni. I år ble det tatt opp 10 nye geoparker i det globale nettverket, hvorav hele 7 i det Europeiske. På selve konferansemiddagen ble det servert torsk fra Langeundsrenna. Underholdningen stod Simon Thorbjørnsen for, da han sang opera for et imponert publikum.

Alt i alt må vi si oss meget fornøyd med konferansen, og vi kunne ikke ha klart det uten alle frivillige som hjalp oss underveis. Takk!

Daglig leder i geoparken, Kristin Rangnes åpner her Steinvika som lokalitet sammen med Rådmann i Bamble Kommune, Tore Martinsen. For anledningen er Kristin ikledd en kjole med steintrykk fra Mølen, laget av Mariettes design i Porsgrunn.

God stemning da 250 konferansedeltakere fra hele verden entret Steinvika. Også været viste seg fra sin beste side.

Bamble Kommune med næringssjef Ingrid Grandum Berget hadde logistikkregien på Steinvikaarrangementet. Her er hun sammen med to unge medlemmer fra Langesund Skolemusikk som fikk æren av å holde den røde snora under åpningen.

Glade konferansedeltakere koser seg i høstsola.

EGN-konferansen

Simon Thorbjørnsen, som er elev av Anders Vangen, fremførte opera til stor applaus.

Etter mye og hard jobbing er det stor stas å bli tatt opp i nettverket.

Staben viste fram sine bunader under konferansemiddagen, og det var tydelig at det falt i smak av våre utenlandske gjester.
Fra venstre: Jane Dolven, Ingeborg Klepp og Ingrid Grandum Berget.

God stemning preget ikke bare konferansemiddagen, men faktisk hele konferansen!

Staben høstet stor applaus på avslutningsseremonien. Vi kunne ikke ha klart det uten alle frivillige som stod på både før og under konferansen, med alt fra kjøring og henting, guiding på ekskursjonene, teknisk support på sesjonene til simultanoversetting for de som behøvde det. På bildet er en del av de som var til stede på avslutningsseremonien, bak fra venstre: Ingeborg Klepp, Jane Dolven, Mona Holte, Anne Aasmundsen, Kjell Einar Aadnevik, Henrik Heyer, Tormod Aulebo, Kristin Rangnes, Mette Lilleberg. Foran fra venstre: Helle Rangnes, Amy Dale, Rolf Sørensen og Jan Erik Tangen.

NYE GEOPARKER I NETTVERKET

Et høydepunkt på konferansen var opptakelsen av nye geoparker. I en høytidelig seremoni ble det tatt opp 10 nye geoparker i det globale nettverket, hvorav hele 7 i det Europeiske.

DE NYE GEOPARKENE ER:

- **Alpi Apuane Geopark**, Italia
- **Massif des Bauges Geopark**, Frankrike
- **Burren and Cliffs of Moher Geopark**, Irland
- **Hong Kong Geopark**, Hong Kong SAR, Kina
- **Katla Geopark**, Island
- **Muroto Geopark**, Japan
- **Muskauer Faltenbogen - Luk Muzkowa**, Tyskland/Polen
- **Sierra Norte de Sevilla Geopark**, Spania
- **Tianzhushan Geopark**, Kina
- **Villuercas - Ibores - Jara Geopark**, Spania

GLOBAL GEOPARKS NETWORK

European Geoparks

Representanter for de nye geoparkene viser stolt fram de synlige "bevis" på at de har blitt tatt opp i det globale nettverket av geoparker.
Gratulerer og velkommen til alle nye!

Det ble en flott tur på kanalen med MS Skarsfoss. Det ble tatt masse bilder i slusene!

Ekskursjonene:

UT PÅ TUR - ALDRI SUR!

De to siste dagene av konferansen var viet ekskursjoner. Endelig skulle vi få vise fram noe av det vi har å by på i vår geopark. Det var lagt opp til fire turer, to valgfrie hver dag. Den første dagen var det to båtturer, en til Jomfruland og en på Telemarkskanalen. Begge turene var meget populære og ble fulltegnet. Andre dag gikk det en tur til Mølen og Lågendalen og Siljan, og en til det sentrale Grenland. Denne siste dagen var det flere som var reist hjem, men fortsatt var det ca 50 på hver tur, noe vi må si oss veldig fornøyd med. I løpet av de to dagene hadde vi stopp i alle åtte eierkommunene. Geoparkguider viste fram lokalitetene, og geoparkpartnere serverte mat og ordnet lokaler. Vi har fått gode tilbakemeldinger på ekskursjonene, og vi vet nå at vi virkelig er en av de gode geoparkene i Europa!

Jomfruland ble vist fram i et perfekt vær, og alle koste seg.

Med i alt 240 deltagere under konferansen var det en stor oppgave å besørge transport av samtlige.
En stor takk går derfor til ***Herøya Næringspark*** for uvurderlig sponsorstøtte til dette!

I Ulefoss fikk vi blant annet vandre gjennom Holden-gården, som eies av Cappelen.

"En italiensk viking". På Jernalderhuset i Skien fikk gjestene høre litt om vikinger, noe som slo an. Det var kø for å prøve vikinghjelmen.

90 mennesker fra hele verden venter spent på å gå i land på Jomfruland, etter å ha seilt gjennom Kragerø-skjærgården.

Telemark International School stod for et knakende godt skuespill om steinene på Mølen.

Langøya fyr er en severdighet og har en selvsagt plass i en vandring i Langøyas fengslende historie. Foto: Tormod Aulebo

"Ekstra-ekskursjon" til Langøya

Allerede på åpningsdagen fredag 16. september ble det arrangert tur til Langøya for interesserte konferansedeltagere.

Ca. 90 konferansedeltakere ble med til Langøya, hvor Geoparken fortalte om øyas historie og geologi.

Delegater fra Guangxi-provinsen i Kina viste stor interesse for Langøyas kvaliteter. Med tanke på at de hadde ankommet fra "den andre siden" av Jorda, fortonte sannsynligvis skjærgården i Telemark seg langt mer eksotisk enn det vi lett kan forestille oss.

Langøya-guide Roger Normann, i midten, hadde ingen problemer med å fange tilhørernes oppmerksomhet.
Teltet i bakgrunnen ble velvillig utlånt av *Grenland Group*.
Mange takk til dem!

Rognstranda, for anledningen badet i en varmende høstsol, var også gjenstand for internasjonalt besøk da delegater fra det europeiske nettverket av geoparker (EGN) la turen dit før den offisielle åpningen av konferansen samme fredag.

Konferansen kort oppsummert:

- Bare gode tilbakemeldinger
- Super service fra hotellet
- Blide geoparkansatte
- Godt faglig program
- Godt oppmøte av politikerne

- Lite oppmerksomhet fra media
- Stenging av Vestfoldbanen og Oslo S gjorde det vanskelig å transportere deltakerne miljøvennlig

Gea Norvegica Geopark

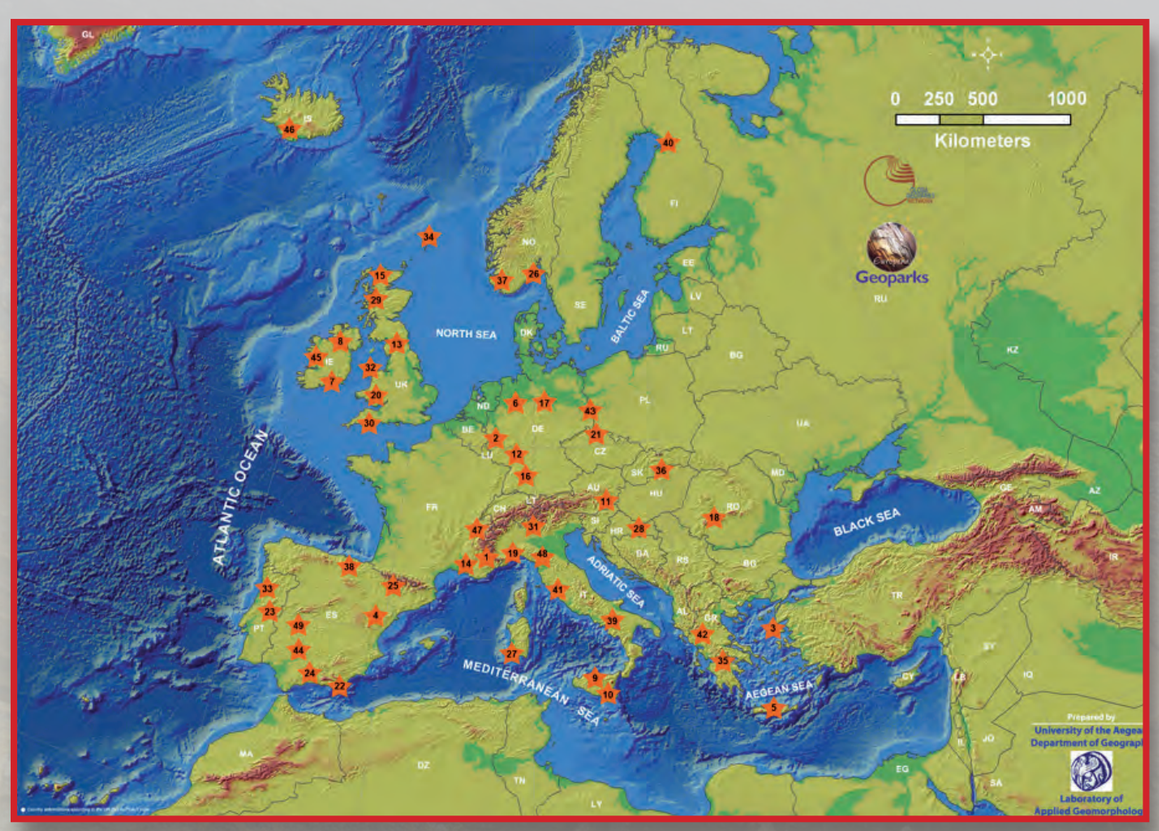

Les mer om de europeiske og globale geoparkene på
www.europeangeoparks.org og **www.globalgeopark.org/english/**

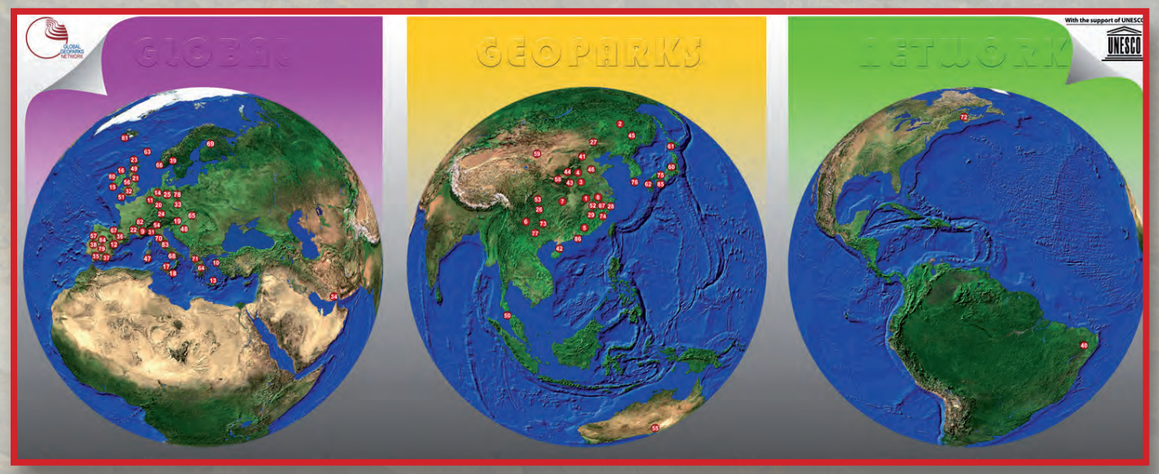

Telefon:	Fax:	Besøksadresse:	Les mer på:	Kontakt oss på:
35 57 40 00	**35 57 40 10**	**Kjølnes Ring 30** **3918 Porsgrunn**	**www.geanor.no** **facebook.com/geanor**	**post@geanor.no**